

ἄνδρας καὶ ἄγριους, οἵτινες ὠφέλησαν μεγάλως τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ διέπρεψαν ὡς ἱεροκήρυκες. Δομηνικανοὶ εἶναι καὶ Ὡμῶς ὁ ἐξ Ἀκυίνου, Ἀλδέρτος ὁ Μέγας καὶ Πῖος ὁ Ε', τοῦ ὁποίου τὰ πλοῖα μετέσχον εἰς τὴν περιφανῆ ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου.

Ἀλλὰ παρατηρεῖ ὀρθότατα ὁ Βικέλας δὲν ἔπεται, κατ' ἀνάγκην, ὅτι ὅσοι "Ἕλληνες ἠσπάζοντο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸν καθολικισμόν ἀπερνούντο διὰ τοῦτο τὸν Ἑλληνισμόν. Πολλὰ περὶ τοῦ ἐναντίου παραδείγματα ἡδυνάτο τις νὰ φέρῃ ἐκ τῆς δεκάτης πέμπτης καὶ τῆς δεκάτης ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, ὅτι καὶ μὲν ἠσπάζοντο τὸ δυτικὸν δόγμα, ἀλλ' ἦσαν "Ἕλληνες κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν.

Τὸ ἐπώνυμόν του ἔλαβεν ἀρκετὰς περιπετείας. Ἐν Βενετίᾳ ἐγένετο γνωστὸς ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἐθνικοῦ ὀνόματος ὁ Γραικὸς El Greco (1) ἢ delle Greche, ὅπερ τοῦ ἔμεινεν ὡς ἐπώνυμον καὶ ὁ φιλόπατρις Κρής, σεμνυνόμενος διὰ τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ ὑπερηφάνως τὸ ἐδέχετο. Μεταθὰς δὲ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὡς φιλίταλος Ἕλληνα δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἐξισπανίσῃ ὑπεγράφετο Domenico Greco καὶ ὄχι Dominig o Griego. Εἰς πλεῖστα τῶν ἔργων ὑπεγράφετο καὶ ἑλληνιστὶ Δομηνικὸς Θεοτοκόπουλος ἐποίησε. Ἐνίοτε δὲ παρὰ τῷ ἐπωνύμῳ ἔθετε καὶ τὸ Κρής.

Πολλοὶ μετεμύρρωσαν τὸ ἐπώνυμόν του εἰς Θεοτοκόπολις καὶ Θεοσκοπόλις. Μάλιστα ἐκ τῆς διττῆς ταύτης γραφῆς ἀπατηθεὶς ὁ Ticozzi ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν ἀρχιτεκτόνων, γλυπτῶν καὶ ζωγράφων, ἔπλασε δύο διάφορα πρόσωπα, τὸν Θεοσκοπόλιν καὶ τὸν Θεοτοκόπολιν. Τὴν σύγχυσιν ταύτην τὴν παρατήρησεν ὁ Zanì ἐν τῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ καὶ ἔπειτα ὁ Μουστοξύδης ἐν τῷ Ἑλληνομνήμονι.

Θέλετε τώρα νὰ ἴδῃτε πῶς εὐρίσκουσιν οἱ ξένοι τὰς ἐτυμολογίας τινῶν ὀνομάτων μας: Ἴδού αὐτολεξεί: «Faisons remarquer en passant, que Theotocopuli veut dire, en grec moderne, oiseau engendré par Dieu, de πουλί = oiseau, Θεοτόκος = issu de Dieu.»

Ἐπειδὴ ὁ Θεοτοκόπουλος εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Greco ἐδημιούργησαν καὶ δύο λέξεις Grecoïde Γραικοειδής καὶ Grecomane Γραικομανής.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΣΠ. ΔΕ—ΒΙΑΖΗΣ

Τ' ΑΘΑΝΑΤΟ ΝΕΡΟ

—Ψηλὰ στὸ κάστρο τῆς Ἀθηνῶς, ἡ Νίκης,
μαρμαρωμένους ἀπ' τὸν Παλῆν καιρὸ,
ξεμαρμαρῶσαν ἐμπρὸς σου. Ποῦ τὸ βοῆγμα
χρυσέ μου Ρήγα, τ' ἀθάνατο νερό;

—Δάκρον στὸ δάκρον τὸ γέμισαν οἱ σκλάβοι
τ' ἅγιο Ποτῆρι στοῦ Πόνου τὸ Ἴερό
πῆγε ἡ ψυχὴ μου κορυφὰ νὰ μεταλάβῃ
κ' ἐκεῖ τὸ βοῆγμα τ' ἀθάνατο νερό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

* ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ *

Στὴν δεσποινίδα Τ.

Βουβὸς τὴ νύχτα ἐστάθηκα στὴ Θάλασσα. Ψιλά
τ' ἀστέρια γλυκοαρμόνιζαν τὴ θεία τους συμφωνία.
Ἦταν ἡ ὥρα ποῦ ὁ Θεὸς στὴ Πλάσι ὅλη μιὰ
Κι' ἡ θάλασσα ἀφικροάζονταν σ' ἀπόκοσμη ἡσυχία.

Ω Ω

Κ' ἐνὶ σιμά μου, μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια τὰ αἰθέρια
μὲ τὴ ψυχὴ σου ἐρώτησες τὸ λόγο ποῦ σιωπῶ.
Ξεχνοῦσες πῶς τὰ μάτια σου ἦταν κ' ἐκεῖνα ἀστέρια...
—Ὁ Θεὸς τραγοῦδαε γύρω μας τῆς Πλάσης τὸ σκοπὸ.

Νύκτα Φαλήρου 1913

ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

F. Stück

Ὁ Πᾶν

(1) Οἱ Ἑνετοὶ ἀντὶ il λέγουσι el.